

STRATEŠKI PLAN PRAVOBRANITELJA/ICE ZA RAVNOPRAVNOST SPOLOVA za razdoblje 2015.-2017.

Pravobranitelj/ica za ravnopravnost spolova (u daljnjem tekstu: pravobraniteljica), osnovan/a je Zakonom o ravnopravnosti spolova (NN br. 82/2008., u daljnjem tekstu ZORS) kao jedan od mehanizama osiguranja provedbe ZORS-a.

Pravobranitelj/ica za ravnopravnost spolova obavlja poslove neovisnog tijela nadležnog za suzbijanje diskriminacije u području ravnopravnosti spolova koje, pored toga što prati provođenje ZORS-a, prati provođenje i svih drugih propisa koji se tiču ravnopravnosti spolova. Zakon o suzbijanju diskriminacije (NN 85/08.) ima nekoliko odredbi vezanih uz nadležnosti i obveze pravobranitelja/ice.

Pravobranitelj/ica ima jednog zamjenika/cu, a Ured pravobranitelja/ice dvije službe sa ukupno 14 radnih mjesta, Službu za stručne poslove i Službu za opće poslove.

Tablica 1. Prikaz radnih mjesta u Uredu pravobranitelja/ice

	BROJ RADNIH MJESTA U PRAVILNIKU O UNUTARNJEM REDU	BROJ RADNIH MJESTA: DUŽNOSNICI/E	BROJ RADNIH MJESTA SLUŽBENICI/E
VSS	12	2	10
VŠS	1		1
SSS	1		1
UKUPNO	14	2	12

Vizija

Pravobranitelj/ica nastoji pridonijeti ostvarivanju ravnopravnosti spolova i jednakim mogućnostima za žene i muškarce na svim područjima javnog i privatnog života.

Misija

Misija pravobranitelja/ice je neovisno i samostalno pratiti provedbu ZORS-a i drugih propisa koji se tiču ravnopravnosti spolova, podizati svijest o zaštiti koju oni pružaju te štiti, pratiti i promicati prava građana/ki u području ravnopravnosti spolova.

Ciljevi

1. Jačanje zaštite građana/ki od diskriminacije na temelju spola i promicanje ravnopravnosti spolova.

1.1. Zaštita građana/ki od diskriminacije na području ravnopravnosti spolova

1.2. Promicanje ravnopravnosti spolova

1.3. Učinkovita provedba zakona i drugih propisa vezanih uz ravnopravnost spolova

1. Jačanje zaštite građana/ki od diskriminacije na temelju spola i promicanje ravnopravnosti spolova.

Ustav Republike Hrvatske određuje ravnopravnost spolova jednom od najviših vrednota ustavnog poretka Republike Hrvatske i temeljom za tumačenje Ustava (članak 3. Ustava RH). Zaštitom i promicanjem ravnopravnosti spolova težimo stvaranju jednakih mogućnosti za žene i muškarce, a pravobranitelja/ica je i osnovana temeljem ZORS, između ostalog, kao jedan od mehanizama koji osiguravaju tu zaštitu.

1.1. Zaštita građana/ki od diskriminacije na području ravnopravnosti spolova

Pravobraniteljica pruža zaštitu građanima od diskriminacije na području ravnopravnosti spolova, između ostalog zaprima prijave građana/ki i samoinicijativno pokreće postupke ispitivanja slučajeva diskriminacije. Građani/ke joj se obraćaju zbog povreda odredbi ZORS-a bez obzira da li su neposredno oštećeni, a pravobranitelj/ca postupa u svim slučajevima, osim ako se oštećena strana tome izriječno protivi. Pravobraniteljica pri tome djeluje na svim razinama državne/lokalne uprave/samouprave, prema svim drugim pravnim i fizičkim osobama, i to na području svih jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave. Od 375 razmatranih slučajeva 2013. utvrdila je diskriminaciju u 76 slučajeva ili 23,5 %. Zajedno sa radom na ovim predmetima i 1.687 drugih koji nisu bile pritužbe građana/ki, Pravobraniteljica je ukupno uputila 168 pismenih prijedloga, 227 upozorenja i 503 preporuka, inicirala pokretanje 1 prekršajne prijave.

„Postojeći“ način ostvarivanja postavljenog cilja :

1.1.1. Pravobranitelj/ica poduzima radnje ispitivanja pojedinačnih prijava u vezi diskriminacije temeljem spola, bračnog/ obiteljskog statusa i spolne orijentacije, do pokretanja sudske spora;

1.1.2. Pravobranitelj/ica pruža pomoć osobama koje su podnijele pritužbu zbog spolne diskriminacije pri pokretanju sudske postupka;

1.1.3. Pravobraniteljica uz pristanak stranaka provodi postupak mirenja uz mogućnost sklapanja izvan sudske nagodbe.

„Novi“ način ostvarenja postavljenog cilja:

1.1.4. Pravobraniteljica, uz pristanak stranaka, se uključuje u sudske postupke kao umještačica.

Pokazatelji rezultata (output):

- broj i vrsta otvorenih i riješenih predmeta u proračunskoj godini zaprimljenih po prijavama i pritužbama, odnosno otvorenih na inicijativu pravobranitelja/ice.

Pokazatelj učinka (outcome)

- na temelju ispitivanja pojedinačnih slučajeva diskriminacije pravobranitelj/ica ukazuje Hrvatskom saboru, i općenito široj javnosti, na područja u kojima se diskriminacija po spolu, bračnom statusu, obiteljskom statusu i spolnoj orijentaciji najčešće pojavljuje i na kojima zbog toga društvo u cjelini treba jačati zaštitu i prevenciju.

1.2. Promicanje ravnopravnosti spolova

Promicanje ravnopravnosti spolova ima za svrhu povećanje razine svijesti šire javnosti o ravnopravnosti spolova kao temeljnoj vrijednosti ustavnog poretka Republike Hrvatske.

ZORS-a daje ovlast pravobranitelju/ici za ravnopravnost spolova, kada utvrdi da je povrijeđeno načelo ravnopravnosti spolova zbog neusklađenosti propisa i prakse sa Zakonom o ravnopravnosti spolova, da predlaže pokretanje postupka izmjene takvog propisa, odnosno određene prakse (čl.24.st. 1. i 2.). Pravobraniteljica je utvrdila 2013. godine kako odredbe pojedinih zakona ili njihova primjena diskriminiraju žene i inicirala je izmjenu 3 zakona (Zakon o vatrogastvu, Zakon o prezu na dohodak i Zakon o porezu na promet nekretnina) .

Pravobraniteljica je tijekom 2013. godine provela 9 neovisnih istraživanja i to iz područja: pravosuđa – 1 (Istraživanje o kažnjenicama i njihovom statusu provedeno u kaznionici Požega), pristup uslugama – 1 (Istraživanje o odobravanju kredita trudnicama i mladim majkama (na uzorku 29 banaka), medija – 2 („Zastupljenost žena i muškaraca i tema vezanih uz ravnopravnost spolova u emisijama HTV-a“ i „Način izvještavanja o obiteljskom nasilju u medijima“), socijalne skrbi – 2 („Stručna mišljenja i prijedlozi centara za socijalnu skrb vezano uz odluku s kojim će roditeljem dijete nastaviti živjeti“ i „Ravnopravnost spolova na području roditeljske skrbi - postojeći trendovi“), obrazovanja – 2 („Eksperimentalno provođenje građanskog odgoja i obrazovanja u školskoj godini 2012./2013. iz rodne perspektive“ i „Rodni aspekt u udžbenicima prirode i društva, prirode i biologije za osnovne škole“) i reproduktivnog zdravlja – 1 (Istraživanje o tretmanu roditelja kod porođaja u rodilištima u Republici Hrvatskoj), temeljem kojih je dala preporuke Hrvatskom saboru, nadležnim državnim tijelima, pravnim osobama s javnim ovlastima i drugim osobama, s ciljem osvješćivanja koliko su žene, a koliko muškarci (ne)jednako prisutni u određenim područjima javnog i privatnog života, da li imaju jednak status i mogućnosti za ostvarivanje svih prava, kao i jednaku korist od ostvarenih rezultata.

„Postojeći“ način ostvarivanja postavljenog cilja :

1.2.1. Pravobranitelj/ica provodi neovisna istraživanja o diskriminaciji samostalno ili uz stručnu pomoć znanstvenih i stručnih osoba i institucija;

1.2.2. Pravobranitelj/ica provodi analizu zakonskih prijedloga i drugih propisa;

1.2.3. Pravobranitelj/ica prati provedbu ZORS-a, osobito u vezi prikupljanja i analize statističkih podataka po spolu;

„Novi“ način ostvarenja postavljenog cilja:

1.2.4. Pravobranitelj/ica kao nositeljica/sunositeljica priprema programe/projekte, prati njihovu provedbu i upravljanje financiranim iz sredstava Europske unije.

Pokazatelji rezultata (output):

- broj provedenih neovisnih istraživanja;

- broj analiziranih prijedloga zakona i drugih propisa, broj sjednica radnih tijela Hrvatskog sabora na kojima je pravobraniteljica s tim u vezi aktivno sudjelovala;

- broj drugih analiza koje se odnose na provedbu ZORS-a u vezi prikupljanja i analize statističkih podataka po spolu;

- broj programa/projekata u kojima je sudjelovala pravobraniteljica, pratila njihovu provedbu i upravljanje, a koji su su/financirani sredstvima Europske unije.

Pokazatelji učinka (outcome):

Na temelju interpretacije sakupljenih statističkih podataka i rezultata neovisnih istraživanja, kao i ciljeva ostvarenih provedbom programa i projekata financiranih od strane Europske unije, te zaključaka iz analiza prijedloga zakona i drugih propisa,

pravobranitelj/ica ukazuje Hrvatskom saboru, i općenito široj javnosti, na područja u kojima se izravna i neizravna diskriminacija po spolu najčešće pojavljuje, da li su zbog toga više žene ili muškarci pogođeni, daje upozorenja i preporuke u vezi njihove zaštite i rada na prevenciji.

1.3. Učinkovita provedba zakona i drugih propisa vezanih uz ravnopravnost spolova

Zalažući se za učinkovitu provedbu zakona i drugih propisa, kao i nacionalnih politika, strategija i programa vezanih uz ravnopravnost, pravobranitelj/ica teži poboljšanju zaštite u vezi diskriminacije na temelju spola i stvaranju jednakih mogućnosti za žene i muškarce.

„Postojeći“ način ostvarivanja postavljenog cilja :

1.3.1. Pravobranitelj/ica prati provedbu ZPRS-a i mjera javnih politika/strategija;

1.3.2. Pravobranitelj/ica podržava i potiče rad institucionalnih mehanizama koji osiguravaju provedbu ZORS-a, i to: Ured za ravnopravnost spolova Vlade Republike Hrvatske, koordinatorice u tijelima i uredima državne uprave te povjerenstva/odbore za ravnopravnost spolova u jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave.

„Novi“ način ostvarenja postavljenog cilja:

1.3.3. Pravobranitelj/ica održava predavanja u programima izobrazbe o ravnopravnosti spolova koja za svoje djelatnike/ce organiziraju državna tijela, tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave i druge pravne osobe (čl. 3. st. 2. ZORS-a).

Pokazatelji rezultata (output):

- broj analiziranih politika/strategija i drugih programa;
- broj obilazaka po županijama, sudjelovanja na konferencijama, seminarima, okruglim stolovima i javnim raspravama;
- broj istupanja pravobranitelja/ice u medijima
- broj održanih predavanja/radionica.

Pokazatelji učinka (outcome):

Pravobranitelj/ica izvješćuje Hrvatski sabor i širu javnost o provedbi mjera javnih politika/strategija i drugih programa koji se odnose na područje ravnopravnosti spolova, aktivno sudjeluje na okruglim stolovima, seminarima i konferencijama u svrhu edukacije predstavnika/ca različitih zanimanja iz različitih područja u svim županijama Republike Hrvatske, sudjeluje i drugim u javnim događanjima vezanim uz područje ravnopravnosti spolova, organizira vlastite panel rasprave i okrugle stolove te daje medijima priopćenja.

**PRAVOBRANITELJICA ZA
RAVNOPRAVNOST SPOLOVA**

Višnja Ljubičić, dipl.iur.